

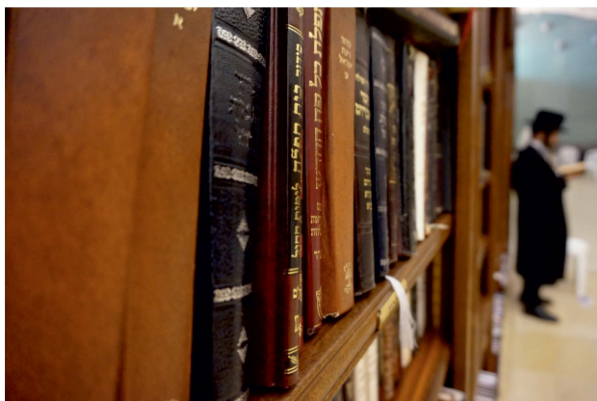


ŚLADAMI GLIWICKICH ŻYDÓW

spotkania dla młodzieży

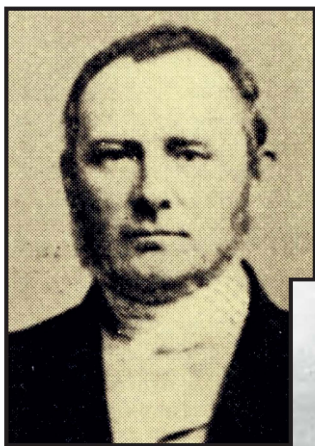
ŻYCIE KULTURALNE

Kultura (z łac. *colere* - dbać, pielęgnować, kształcenie) to całokształt materialnego i niematerialnego dorobku społeczeństwa, w którym znajdują swoje odzwierciedlenie także wartości duchowe, symboliczne oraz wzory myślenia i zachowania. Kultura jest fundamentalną częścią społeczeństw, integrującą ludzi i kształtującą poczucie przynależności do grupy. Poprzez muzykę, śpiew, taniec, życie teatralne czy religijne przekazywane są wartości i wiedza o danej społeczności. Tworzenie kultury materialnej (literatura, muzyka, architektura etc.) i uczestnictwo w życiu kulturalnym bywa też jedynym sposobem na przetrwanie społeczności w czasach historycznych zawirowań.



Gliwiczcy Żydzi byli społecznością reformowaną, czyli rezygnującą np. z noszenia długich bród, pejsów czy chałatów, chętnie uczestniczącą w życiu kulturalnym. Przy tutejszej synagodze zorganizowano chór, którym przez 25 lat kierował **Adolf Fleischer** - skarbnik i sekretarz gminy synagogałnej. Działała też synagogałna orkiestra uświetniająca ważne wydarzenia.

Moritz Bachrach urodził się w Czechach, ale znaczną część życia poświęcił Gleiwitz i pełnił tu funkcję oberkantora, czyli głównego śpiewaka prowadzącego modlitwy i nabożeństwa w synagodze. Angażował się również w działalność Musik-Verein Gleiwitz (Gliwicki Związek Muzyczny).



Adolf Fleischer



Moritz Bachrach

Max Kleczewski zawodowo związany z przemysłem (jego ojciec, Josef, założył fabrykę papieru, która później stała się własnością Maxa), wolny czas poświęcał grze na fortepianie i komponowaniu utworów na ten instrument. Szczególnie ważnym dziełem jest *Oberschlesische Marsch*, który zadedykował Gliwicom.



W Gliwicz działała także żydowska szkoła muzyczna. Została otwarta w okresie międzywojennym, przy dzisiejszej ul. Zwycięstwa (Wilhelmstrasse). Muzyka i spektakle teatralne wystawiane w Gliwicz miały różny charakter, w repertuarach koncertów pojawiała się nawet chrześcijańska muzyka religijna.



Materialne dziedzictwo Gliwic tworzy też architektura, nie tylko wspaniałe kamienice i wille z XIX w., ale również Dom Tekstylny Weichmanna (niem. *Seidenhaus Weichmann*), wybudowany w 1921 r. Ten zabytkowy budynek mieści się przy ul. Zwycięstwa 37 i jest jednym z najważniejszych obiektów niemieckiego modernizmu w Polsce. Zaprojektował go światowej sławy architekt **Erich Mendelsohn** na zamówienie lokalnego przedsiębiorcy i kupca **Erwina Weichmanna**. Budynek wzbudził duże zainteresowanie w kręgach architektury i sztuki i pokazano go na wystawie Bauhausu w Weimarze. W 1924 r. jego zdjęcie ozdobiło okładkę wydawnictwa promującego najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne Gliwic. Był przedstawiany w czasopismach branżowych m.in. w Paryżu i Moskwie i szybko stał się wizytówką awangardowej architektury w Europie oraz punktem wyjścia do projektów wielu słynnych domów towarowych w ówczesnych Niemczech, między innymi w Stuttgarcie, Norymberdze, Breslau (Wrocław) Chemnitz.





PATRONAT
PREZYDENT MIASTA GLIWICE
KATARZYNY KUCZYŃSKIEJ-BUDKI

MIEJSKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
W GLIWICACH



GLIWICE
Przyszłość jest tu

Forum
Dialogu.